

РЕГІСТР СУДНОПЛАВСТВА УКРАЇНИ

**ПРАВИЛА
КЛАСИФІКАЦІЇ ТА ПОБУДОВИ
МАЛИХ СУДЕН**

**ЧАСТИНА ІХ
РЯТУВАЛЬНІ ЗАСОБИ**

Київ 2024

Регістр судноплавства України. Правила класифікації та побудови малих суден.

Це видання Правил класифікації та побудови малих суден підготовлене на основі їх четвертого видання 2015 р., з урахуванням змін і доповнень, включених у Бюлетені змін і доповнень №1 (2016 р.) і №2 (2020р.), та оновлених міжнародних стандартів ДСТУ EN ISO групи 13.340.70 Індивідуальні плавзасоби (рятувальні жилети), групи 47.080 Малі судна згідно з національним класифікатором НК 004:2020, гармонізованого з ICS, а також інших оновлених стандартів ДСТУ EN ISO, ДСТУ ISO (див. Додаток 1 до частини I «Класифікація» Правил класифікації та побудови суден), вимог до поліетиленів високої (HDPE), середньої (MDPE) та низької (LDPE) щільності і акрилонітрил бутадієн стиролів (ABS) згідно зі стандартами інших класифікаційних товариств. При підготовці цього видання враховано зміни, внесені циркулярними листами Регістру судноплавства України №211.1.4-1181Ц від 29.05.2017р., №28.8-47 від 10.01.2024р., №28.8-70 від 17.01.2024р., №28.8-306 від 01.03.2024р., №28.8-334 від 06.03.2024р., №34.8-680 від 03.06.2024р., №111/34-24 від 03.07.2024р., №125/34-24 від 17.07.2024р., вимоги застосовних Міжнародних конвенцій та кодексів, прийнятих відповідними резолюціями Міжнародної морської організації (ІМО), вимоги застосовних документів Європейської економічної комісії ООН, Дунайської Комісії та директив Європейського Парламенту і Ради, змін і доповнень, прийнятих за результатами аналізу досвіду застосування Правил класифікації та побудови малих суден попередніх видань та Правил інших класифікаційних товариств.

При розробленні цих Правил також враховані:

Закон України «Про внутрішній водний транспорт» №1054-IX від 03.12.2020, у редакції від 13 грудня 2022 року № 2849-IX;

Наказ Міністерства розвитку громад, територій та інфраструктури України від 30.05.2023 року за № 462 «Про затвердження Положення про річкову інформаційну службу»;

Наказ Регістру судноплавства України від 02.02.2024р., №13 «Про впровадження нової торговельної марки Регістру судноплавства України».

Перелік частин, що увійшли до цих Правил:

Частина II	Корпус
Частина III	Пристрої, обладнання та забезпечення
Частина IV	Остійність, непотоплюваність та надводний борт
Частина V	Механічні установки. Механізми. Системи та трубопроводи
Частина VI	Автоматизація
Частина VII	Електричне обладнання
Частина VIII	Радіо та навігаційне обладнання
Частина IX	Рятувальні засоби
Частина X	Протипожежний захист
Частина XI	Випробування суден
Частина XII	Матеріали
Частина XIII	Особливі вимоги до суден для комерційного перевезення пасажирів
Частина XIV	Засоби щодо запобігання забрудненню з суден
Частина XV	Зварювання

Правила класифікації та побудови малих суден Регістру судноплавства України затверджені згідно з діючим положенням і вступають в силу 0X.0X.2024 року.

Правила публікуються українською та англійською мовами. У разі розбіжностей між текстами українською та англійською мовами та сумнівів щодо тлумачення Правил текст українською мовою є основним.

**Офіційне видання
Регістр судноплавства України**

© Регістр судноплавства України, 2024

ЗМІНИ

Частина ІХ Правил класифікації та побудови малих суден видання 2024 року, порівняно з їх виданням 2015 року містить нижчезазначені зміни та доповнення:

Розділи\підрозділи\ пункти що змінюються	Інформація про зміни	Підстава для внесення змін	Дата вступу в силу
1	2	3	4
1.1.4	Внесено уточнення щодо обсягу та порядку нагляду за рятувальними засобами		01.01.2025
1.2.1	Доповнено новими визначеннями		01.01.2025
2.1	Підрозділ доповнено вимогами до маркування рятувальних засобів		01.01.2025
2.2	Уточнено вимоги щодо забезпечення суден колективними рятувальними засобами		01.01.2025
2.3	Уточнено вимоги щодо забезпечення суден індивідуальними рятувальними засобами		01.01.2025
3.1.2	Доповнено вимоги до веслових надувних човнів		01.01.2025
3.2	Уточни вимоги до індивідуальних рятувальних засобів		01.01.2025
3.3.3	Встановлено додаткові вимоги до розміщення рятувальних кругів		01.01.2025
3.1.3, Додаток А	Анульовані		01.01.2025

ЧАСТИНА ІХ. РЯТУВАЛЬНІ ЗАСОБИ

1 ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1 ОБЛАСТЬ ПОШИРЕННЯ

1.1.1 Вимоги цієї частини Правил встановлюють норми забезпечення суден рятувальними засобами, а також технічні вимоги, яким повинні відповідати рятувальні засоби та їх розміщення на судні.

1.1.2 Вимоги цієї частини Правил поширюються на судна, побудовані після набрання чинності цими Правилами.

1.1.3 На судах, побудованих до набрання чинності цих Правил, при заміні або встановленні додаткових рятувальних засобів та пристроїв під час проведення значного ремонту, переобладнання та модернізації судна, ці засоби та пристрої повинні відповідати вимогам цієї частини Правил, наскільки це доцільно та практично здійснено.

1.1.4 Загальні положення щодо обсягу та порядку нагляду за рятувальними засобами, їх виготовленням, а також вимоги до технічної документації, що надається Регістру, повинні відповідати:

.1 для суден необмеженого **M**, обмежених морських **MR1** і **MR2** та прибережних морських і змішаного **1-го** районів плавання – вимогам частини **II** «Рятувальні засоби» Правил щодо обладнання морських суден;

.2 для суден прибережних морських і змішаного **2 ÷ 5** районів плавання та прибережних річкових **1 ÷ 5** районів плавання – вимогам розділу **8** «Рятувальні засоби» частини **III** «Пристрої, обладнання і забезпечення. Сигнальні засоби» Правил класифікації та побудови суден внутрішнього плавання.

1.2 ВИЗНАЧЕННЯ І ПОЯСНЕННЯ

1.2.1 Визначення та пояснення, що стосуються загальної термінології Правил, наведено у частині **I** «Класифікація» Правил класифікації та побудови суден (надалі - частина **I** «Класифікація»).

У цій частині Правил прийняті такі додаткові визначення та пояснення.

Відсвічуючий матеріал – матеріал, що відбиває в протилежному напрямку промінь світла, спрямований на нього.

Виявлення - визначення місцезнаходження осіб, яких рятують, і рятувальних засобів.

Гідрокостюм – захисний костюм, призначений для зменшення втрат тепла тілом людини в холодній воді.

Індивідуальний рятувальний засіб – засіб, призначений для утримання на поверхні води людини, яка опинилася за бортом, такий, як рятувальний жилет і рятувальний круг.

Колективний рятувальний засіб - засіб, здатний забезпечити збереження життя людей, що терплять лихо, з моменту залишення ними судна, такий, як рятувальний пліт, надувний човен.

Максимальна кількість людей, які перебувають на судні в момент його експлуатації – повинна відповідати кількості, що визначається згідно **1.3.4.10.2.28.2** частини **I** «Класифікація».

Надувний засіб - засіб, плавучість якого забезпечується нежорсткими, заповнюваними газом камерами, і який зазвичай зберігається не надутим до підготовки його для використання.

Надувний човен - човен, який призначений для транспортування людей, корпусна конструкція якого виготовлена із еластичних матеріалів і яка розділена на надувні відсіки, що набувають необхідної форми та об'єму шляхом надування цих відсіків повітрям або газом.

Порятунок – безпечно підймання із води врятованих людей.

Посадковий штормтрап – штормтрап, передбачений у місцях для посадки в рятувальні засоби після спускання їх на воду.

Прив'язний ремінь безпеки – комплект ременів, з'єднаних між собою та призначених для забезпечення безпечного перебування у відкритому кокпіті або для переміщення людей на робочій палубі у складних штормових умовах. Прив'язний ремінь безпеки поставляється разом із страховим лінем.

Рятувальний пліт – пліт, призначений для порятунку людей, що терплять лихо, за рахунок підтримки їх поза водою і який відповідає вимогам Правил Регістру судноплавства України або Кодексу LSA чи міжнародним стандартам.

1.3 ТЕХНІЧНА ДОКУМЕНТАЦІЯ

Технічна документація щодо забезпечення судна рятувальними засобами повинна бути подана Регістру на розгляд до початку побудови судна згідно з **4.2.1** частини **I** «Класифікація».

Обсяг технічної документації повинен відповідати вимогам **4.1, 4.2** частини **I** «Класифікація».

2 ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СУДЕН РЯТУВАЛЬНИМИ ЗАСОБАМИ

2.1 ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

2.1.1 Повинний бути встановлений термін служби рятувальних засобів, які піддаються втраті своїх властивостей з часом.

Такі рятувальні засоби повинні мати маркування, що вказує їхній термін служби або дату, коли вони повинні бути замінені. Постійне маркування з датою закінчення терміну служби є кращим способом встановлення періоду допустимості.

2.1.2 Електричні батареї, що не мають маркування з датою закінчення терміну служби, можуть використовуватися, якщо вони замінюються щорічно або у випадку, коли акумуляторні батареї можуть бути перевірені.

2.1.3 На піротехнічних сигнальних засобах дата закінчення терміну використання повинна бути нанесена незмивною фарбою.

2.2 ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СУДЕН КОЛЕКТИВНИМИ РЯТУВАЛЬНИМИ ЗАСОБАМИ

2.2.1 Забезпечення суден необмеженого **M**, морських обмежених **MR1**, **MR2** та усіх прибережних **1-го** районів плавання.

2.2.1.1 Судна необмеженого **M**, морських обмежених **MR1** і **MR2** та усіх прибережних **1-го** районів плавання повинні мати один або більше рятувальних плотів, що можуть бути спущені з будь-якого борту судна, загальною місткістю, достатньою для розміщення загальної кількості людей, що знаходяться на судні (див. **1.2.1**).

2.2.1.2 Судна необмеженого **M** району плавання у випадку, якщо який-небудь один рятувальний пліт буде загублений або стане непридатним до використання, повинна бути передбачена достатня кількість придатних до використання рятувальних плотів і які розташовані так, щоб забезпечувалося їх вільне переміщення з борту на борт на рівні однієї відкритої палуби, для розміщення в них усіх людей, які знаходяться на судні (див. **1.2.1**).

2.2.1.3 Судна необмеженого **M** району плавання, експлуатація яких передбачається в екстремальних зонах, наприклад, на північ від літнього періоду та зимової сезонної зони або в південних широтах (див. Додаток до Правил про вантажну марку морських суден) повинні бути укомплектовані рятувальними плотами, що відповідають вимогам Кодексу LSA*.

*Примітка.**Міжнародний кодекс про рятувальні засоби (Кодекс LSA), прийнятий КБМ ІМО резолюцією MSC.48(66) 04.06.1996р.

2.2.1.4 Судна морського обмеженого **MR1** району плавання з кількістю людей на борту судна 15 осіб і більше повинні бути укомплектовані рятувальними плотами відповідно до **2.2.1.1**.

2.2.1.5 В якості рятувальних плотів повинні використовуватися надувні рятувальні плоти типу **I** згідно з ISO 9650-1:2022*, які застосовуються в залежності від температури навколишнього повітря, яка очікується під час експлуатації судна:

- .1 група А – при температурі нижче 0°C;
- .2 група В – при температурі 0°C та вище.

*Примітка.**ISO 9650-1:2022. Малі судна - Надувні рятувальні плоти – тип **I**.

2.2.1.6 Допускається застосування рятувальних плотів, що відповідають вимогам **6.9** частини **II** «Рятувальні засоби» Правил щодо обладнання морських суден.

2.2.1.7 Судна з надувним корпусом і жорстким днищем типів **VIII** і **X** (див. **10.1.3** частини **II** «Корпус» цих Правил) повинні бути забезпечені рятувальними плотами типу **I** згідно з ISO 9650-1:2022 (див. **2.2.1.5**), місткість яких відповідає максимальній кількості людей на борту судна (див. **1.3.4.10.2.28.2.3** частини **I** «Класифікація»).

Допустимі райони плавання для вищезазначених суден зазначені в табл. 1.3.4.13.1-3 частини **I** «Класифікація».

2.2.2 Забезпечення суден усіх прибережних **2 ÷ 4** районів плавання.

2.2.2.1 Судна усіх прибережних **2 ÷ 4** районів плавання, включаючи несамохідні пороми (див. **1.3.4.5** частини **I** «Класифікація»), повинні бути укомплектовані надувними рятувальними плотами типу **II** згідно з ISO 9650-2:2022* місткістю і в кількості, що відповідає вимогам табл. **2.2.2.1**.

*Примітка.**ISO 9650-2:2022. Малі судна - Надувні рятувальні плоти – тип **II**.

Таблиця 2.2.2.1 Забезпечення суден усіх прибережних 2 ÷ 4 районів плавання колективними рятувальними засобами

Район плавання ⁵	Довжина судна, L_H	Кількість людей, що забезпечуються надувними рятувальними плотами, %
Прибережний 2		
ПМ, ПЗ	≤ 6 м	100 ¹
ПР		
ПМ, ПЗ	> 6 м	100 ³
ПР		100 ^{1,3}
Прибережний 3		
ПМ, ПЗ	≤ 6 м	100 ¹
ПР		100 ^{1,4}
ПМ, ПЗ	> 6 м	100 ^{1,3}
ПР		
Прибережний 4		
ПМ, ПЗ	≤ 6 м	100 ^{2,4}
ПР		
ПМ, ПЗ	> 6 м	100 ^{1,4}
ПР		100 ^{2,4}

¹ Допускається заміна на надувні човни типу **I** (див. **10.1.3** частини II «Корпус» цих Правил) з балоном стисненого повітря та відповідною арматурою для надування.
² Судна з надувним корпусом типу **VII** з довжиною корпусу $L_H > 6$ м і всі судна з надувним корпусом типів **VIII** ÷ **X** повинні бути забезпечені рятувальними плотами, місткість яких відповідає максимальній кількості людей на борту судна.
Примітка. Допустимі райони плавання для вищезазначених суден зазначені в табл. 1.3.4.13.1-3 частини I «Класифікація» Правил класифікації та побудови суден.
³ В літній період, при температурі забортної води не нижче 20°C, на цих суднах рятувальні плоти можуть бути замінені рятувальними кругами, розрахованими на 100% людей, що знаходяться на судні, з розрахунку 2 особи на 1 рятувальний круг.
⁴ Знаки району і обмежень плавання суден зазначені в **2.2.5.7** частини I «Класифікація» Правил класифікації та побудови суден.

2.2.2.2 Допускається використання рятувальних плотів, що відповідають вимогам розділу **8** частини **III** «Пристрої, обладнання і забезпечення. Сигнальні засоби» Правил класифікації та побудови суден внутрішнього плавання.

2.2.3 Забезпечення та маркування колективних рятувальних засобів.

2.2.3.1 Забезпечення колективних рятувальних засобів радіозв'язком та пристроями виявлення повинно виконуватись відповідно до **2.1.4** частини **VIII** «Радіо - і навігаційне обладнання» цих Правил.

2.3 ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СУДЕН ІНДИВІДУАЛЬНИМИ РЯТУВАЛЬНИМИ ЗАСОБАМИ

2.3.1 Забезпечення рятувальними засобами самохідних суден.

2.3.1.1 Рятувальні круги

2.3.1.1.1 Забезпечення суден рятувальними кругами повинно відповідати нормам, наведеним у таблиці. **2.3.1.1.1**

Таблиця 2.3.1.1.1 Забезпечення суден рятувальними кругами

Тип та призначення судна	Кількість рятувальних кругів ²		
	Загалом	В тому числі	
		з самозапальним вогнем	з плавучим рятувальним ліном
Прогулянкові, для перевезення організованих груп людей і роз'їздів, за виключенням глісуючих суден	4	1 ¹	на кожному борту кожної палуби (за наявності) не менше одного
Глісуючі	2	1	1
Інших типів та призначень	2	1 ¹	1

¹ На суднах необмеженого **M**, морських обмежених **MR1** і **MR2** та усіх прибережних **1**-го районів плавання повинно бути передбачено 2 рятувальних круга з самозапальним вогнем.
² Зі зменшенням довжини судна допускається зменшувати кількість рятувальних кругів: при $L_H < 15$ м – до 2, при $L_H < 6$ м – до 1.

2.3.1.1.2 Рятувальні круги, що відповідають вимогам **3.2.1**:

.1 повинні бути розподілені таким чином, щоб бути легкодоступними на обох бортах судна і по можливості на усіх відкритих палубах, що простягаються до борту;

.2 повинні встановлюватися таким чином, щоб їх можна було швидко скинути, і не повинні кріпитися наглухо яким-небудь чином.

2.3.1.1.3 Щонайменше один рятувальний круг на кожному борту судна повинний бути забезпечений плавучим рятувальним лінем, що відповідає наступним вимогам:

.1 такими, що незкручуються;

.2 діаметром не менше 8мм;

.3 з границею міцності на розрив не менше 5кН;

.4 довжиною не менше 30м.

2.3.1.2 Рятувальні жилети

2.3.1.2.1 Кожне судно повинно бути забезпечене рятувальними жилетами, що відповідають вимогам **3.2.2**, виходячи із забезпечення 100% кількості людей на борту судна.

На прогулянкових суднах, а також на суднах, призначених для перевезення організованих груп людей і роз'їздів, повинен бути передбачений один додатковий рятувальний жилет.

2.3.1.2.2 Повинні бути передбачені рятувальні жилети для дітей та немовлят з урахуванням ймовірної кількості та віку дітей, які перебувають на борту судна, з умовою забезпечення кожної дитини рятувальним жилетом.

2.3.1.2.3 Веслові судна, які експлуатуються в прибережному **5** районі плавання під наглядом персоналу прокатних станцій, можуть не забезпечуватися рятувальними жилетами за наявності на них рятувального круга. Крім того, на таких суднах повинна бути передбачена можливість утримуватися людям, які перебувають у воді, за залите водою або перевернуте судно.

2.3.1.2.4 На суднах довжиною більше 15м повинні бути передбачені додаткові рятувальні жилети в рульовій рубці та в машинному відділенні для вахтового персоналу, в кількості персоналу однієї вахти.

2.3.1.2.5 Водні мотоцикли повинні бути забезпечені рятувальними жилетами, що відповідають вимогам **3.2.2.4**, виходячи із забезпечення 100% кількості людей, які перебувають на ньому.

2.3.1.3 Гідрокостюми

2.3.1.3.1 Гідрокостюми повинні відповідати вимогам **3.2.3**.

2.3.1.3.2 Судна, не забезпечені рятувальними плотами і які експлуатуються в холодну пору року (при температурі забортної води нижче 12°C), повинні бути забезпечені гідрокостюмами для кожної людини, яка знаходиться на борту.

У районах експлуатації судна, де не можна розраховувати на швидку допомогу, рекомендується забезпечення гідрокостюмами кожної людини, яка знаходиться на борту, при температурі води нижче 20°C.

2.3.1.3.3 Гідрокостюми повинні розташовуватися так, щоб бути легко доступними і їх місцезнаходження було чітко позначене.

2.3.2 Забезпечення рятувальними засобами вітрильних суден.

На додаток до вимог, що зазначені в **2.3.1** і які поширюються на вітрильні судна, повинні виконуватися наступні вимоги:

.1 На вітрильних суднах необмеженого **M**, морських обмежених **MR1** і **MR2** та усіх прибережних **1 ÷ 4** районів плавання для людей, які можуть перебувати у відкритому кокпіті або на робочій палубі судна на ходу, повинні бути передбачені страхувальні пояси.

.2 Для забезпечення страховки людей, які відкривають судно, повинна застосовуватись система трапецій.

2.3.3 Забезпечення рятувальними засобами несамохідних суден.

2.3.3.1 Несамохідні судна, включаючи несамохідні пороми (див. **1.3.4.5** частини I «Класифікація»), якщо вони експлуатуються з постійним екіпажем, повинні забезпечуватися рятувальними засобами, як самохідні судна інших типів і призначень згідно **2.3.1.1**, **2.3.1.2** і **2.3.1.3**, що застосовно.

2.3.3.2 Не потребують забезпечення рятувальними засобами несамохідні судна, які експлуатуються без екіпажу.

2.3.4 Забезпечення стоянкових суден

2.3.4.1 На стоянкових суднах повинно бути по два рятувальні круги на кожній з палуб. Один з кругів, розташованих на палубі надводного борту, повинен бути оснащений рятувальним плавучим лінем. Зі зменшенням довжини стоянкового судна допускається зменшувати загальну кількість

рятувальних кругів: при $L_H < 15\text{м}$ – до 2, при $L_H < 7\text{м}$ – до 1.

2.3.4.2 Корпус стоянкового судна повинен мати по периметру в районі ватерлінії рятувальний леєр із тросом із плавучого матеріалу діаметром не менше 9,5мм.

2.3.4.3 Стоянкове судно повинно бути забезпечене рятувальними жилетами виходячи із забезпечення 100 % кількості людей на борту судна.

2.3.4.4 Допускається зменшувати загальну кількість рятувальних жилетів на судні за умови забезпечення:

- 100% рятувальними жилетами екіпажу; і
- одним рятувальним жилетом кожних повних та неповних шести пасажирів.

При цьому необхідно:

а) обладнати стоянкове судно пристроєм, що дозволяє людині самостійно піднятися на судно з води, відповідно до **7.11** частини **III** «Пристрої, обладнання і забезпечення» цих Правил;

б) для стоянкових суден прибережного **5** району плавання з не забезпеченою непотоплюваністю відповідно до **3.1.1.2.3** частини **IV** «Остійність, непотоплюваність і надводний борт» цих Правил – мати на борту рятувальні круги з розрахунку один круг на дві особи виходячи з кількості людей на борту судна. При цьому можуть враховуватись рятувальні круги згідно з **2.3.4.1**;

2.3.4.5 Стоянкові судна, які експлуатуються без екіпажу, рятувальних засобів можуть не мати.

2.3.4.6 Стоянкові судна, які експлуатуються без пристроїв постійного сполучення з берегом, повинні забезпечуватись рятувальними засобами як несамохідні судна згідно **2.3.3**.

3 ВИМОГИ ДО РЯТУВАЛЬНИХ ЗАСОБІВ

3.1 ВИМОГИ ДО КОЛЕКТИВНИХ РЯТУВАЛЬНИХ ЗАСОБІВ

3.1.1 Рятувальні плоти.

3.1.1.1 Надувні рятувальні плоти, що застосовуються, включаючи їх обслуговування, повинні відповідати вимогам стандартів ISO 9650:2022 з урахуванням вимог **2.2** цієї частини Правил.

3.1.1.2 Надувний рятувальний пліт повинен бути упакований у чохол чи контейнер.

Для плотів типу **I** частина комплексу забезпечення може постачатися в окремому саквояжі.

3.1.1.3 Надувний рятувальний пліт і його чохол або контейнер повинні мати маркування з інформацією, наведеною в таблиці **3.1.1.3**.

Маркування на плоті повинне мати вигляд добре видимого напису, виконаного незмивною фарбою, безпечною для навколишнього середовища. На чохла/контейнері замість напису допускається розміщувати наклейку, надійно закріплену на видному місці.

Текст напису повинен бути виконаний мовою, зрозумілою потенційному користувачеві. Настійно рекомендується використання піктограм.

Окремо на кожному рятувальному плоту слід зазначити також ім'я власника судна або назву та порт приписки судна таким чином, щоб ці дані можна було змінити у будь-який час без відкриття чохла/контейнера.

За наявності окремого саквояжу на чохла або контейнері плоту повинен бути доданий напис про те, що на додаток до плоту потрібен саквояж.

Таблиця 3.1.1.3 Інформація, яка розміщується на надувному рятувальному плоті та чохла/контейнері

Напис на плоту	Напис на чохла/контейнері
а) місткість; б) найменування вироблювача або товарний знак; в) відповідність ISO 9650-1 або ISO 9650-2; г) серійний номер, дата виготовлення та термін служби.	а) місткість; б) найменування виробника або товарний знак; в) відповідність ISO 9650-1 чи ISO 9650-2; г) дата останнього обслуговування та дані сервісної станції; д) рекомендований інтервал обслуговування; е) тип та група рятувального плоту; ж) серійний номер рятувального плоту; з) максимальна висота скидання; і) довжина фалія; к) інструкція зі спуску; л) перелік забезпечення на рятувальному плоту та в саквояжі (якщо забезпечення знаходиться в окремому саквояжі).

3.1.2 Весловий надувний човен.

3.1.2.1 Весловий надувний човен типу I, що рекомендується для встановлення на судах згідно 2.2.1 і 2.2.2, повинен відповідати вимогам 10.1.3 частини II «Корпус» цих Правил, а також повинен мати балон стисненого повітря і відповідну арматуру для надування.

3.1.2.2 На човні повинна бути встановлена табличка виготовлювача, на якій, крім відомостей, зазначених у 1.3.4.12.3.2 частини I «Класифікація», повинна бути нанесена назва судна, до якого він належить.

3.2 ВИМОГИ ДО ІНДИВІДУАЛЬНИХ РЯТУВАЛЬНИХ ЗАСОБІВ

3.2.1 Рятувальні круги.

.1 Рятувальний круг повинний відповідати вимогам 6.2.1 частини II «Рятувальні засоби» Правил щодо обладнання морських суден.

.2 Самозапальні сигнальні вогні рятувальних кругів повинні відповідати вимогам 6.2.2 частини II «Рятувальні засоби» Правил щодо обладнання морських суден.

.3 Плавучі рятувальні лінії для рятувальних кругів повинні відповідати вимогам 6.2.4 частини II «Рятувальні засоби» Правил щодо обладнання морських суден.

.4 Кожний рятувальний круг повинний мати напис українською мовою із зазначенням назви і порту приписки судна.

Для суден, що здійснюють міжнародні рейси, додатково повинні мати зазначений вище напис і англійською мовою.

3.2.2 Рятувальні жилети

3.2.2.1 На судах необмеженого M, морських обмежених MR1 і MR2 рятувальні жилети повинні відповідати вимогам стандарту ДСТУ EN ISO 12402-2:2022 (рівень плавучості 275).

3.2.2.2 На судах усіх прибережних 1-го і 2-го районів плавання рятувальні жилети повинні відповідати вимогам стандарту ДСТУ EN ISO 12402-3:2022 (рівень плавучості 150).

3.2.2.3 На судах усіх прибережних 3 ÷ 5 районів плавання рятувальні жилети повинні відповідати вимогам стандарту ДСТУ EN ISO 12402-4:2022 (рівень плавучості 100).

3.2.2.4 Водні мотоцикли, які експлуатуються в усіх прибережних 5-го району плавання під наглядом персоналу прокатних станцій, повинні бути забезпечені рятувальними жилетами, що відповідають вимогам стандарту ДСТУ EN ISO 12402-5:2022 (рівень плавучості 50). У випадку експлуатації водного мотоцикла в усіх прибережних 3 ÷ 4-го району плавання, він повинен бути забезпечений рятувальними жилетами, що відповідають вимогам, не нижче, стандарту ДСТУ EN ISO 12402-4:2022 (рівень плавучості 100).

3.2.2.5 Допускається використання рятувальних жилетів, що відповідають вимогам підрозділу 6.3 частини II «Рятувальні засоби» Правил щодо обладнання морських суден та/або ISO 12402 - 1.

Примітка до 3.2.2. Перелік стандартів для застосування рятувальних жилетів:

EN ISO 12402-1:2005 Індивідуальні плавзасоби. Частина 1. Рятувальні жилети для морських суден.

Вимоги щодо безпеки.

ДСТУ EN ISO 12402-2:2022 (EN ISO 12402-2:2020, IDT; ISO 12402-2:2020, IDT) Особисті плавзасоби.

Частина 2. Рятувальні жилети, рівень ефективності 275. Вимоги щодо безпечності.

ДСТУ EN ISO 12402-3:2022 (EN ISO 12402-3:2020, IDT; ISO 12402-3:2020, IDT) Особисті плавзасоби.

Частина 3. Рятувальні жилети, рівень ефективності 150. Вимоги щодо безпечності.

ДСТУ EN ISO 12402-4:2022 (EN ISO 12402-4:2020, IDT; ISO 12402-4:2020, IDT) Особисті плавзасоби.

Частина 4. Рятувальні жилети, рівень ефективності 100. Вимоги щодо безпечності.

ДСТУ EN ISO 12402-5:2022 (EN ISO 12402-5:2020, IDT; ISO 12402-5:2020, IDT) Особисті плавзасоби.

Частина 5. Допоміжні засоби плавучості (Рівень 50). Вимоги щодо безпеки.

3.2.3 Гідрокостюми

3.2.3.1 Гідрокостюми, які вимагаються згідно 2.3.1.3, повинні відповідати вимогам ДСТУ EN ISO 15027-2:2017.

Примітка. ДСТУ EN ISO 15027-2:2017 – Частина 2. Рятувальні гідрокостюми. Технічні вимоги та вимоги безпеки.(EN ISO 15027-2:2012, IDT).

3.2.3.2 Допускається використання гідрокостюмів, що відповідають вимогам підрозділу 6.4 частини II «Рятувальні засоби» Правил щодо обладнання морських суден.

3.2.4 Прив'язні ремені безпеки і страхові лінії.

3.2.4.1 Вимоги до прив'язних ременів безпеки і страхових ліній застосовні для наступного діапазону маси тіла людини, m:

а) розмір 1: m > 50кг;

б) розмір 2: $20 < m \leq 50$ кг;

в) розмір 3: $m \leq 20$ кг.

Вимоги до прив'язних ременів безпеки і страхових ліній не належать до системи трапедій, страхових поясів для віндсерфінгу, ременів безпеки сидінь глісуючих моторних суден, та поясів для запобігання падінню з висоти.

3.2.4.2 Усі металеві деталі прив'язних ременів безпеки і страхових ліній, наприклад, точка кріплення, не повинні впливати на роботу магнітного компасу (відхиляти стрілку більш ніж на 1°).

3.2.4.3 Лямки або еквівалентні первинні елементи ременя, призначені для передачі ударного навантаження на тулуб користувача, повинні мати мінімальну ширину:

а) 45мм для розміру 1;

б) 35мм для розміру 2; і

в) 25мм для розміру 3.

3.2.4.5 Пряжа, яка використовується для тканих виробів, повинна складатися з яскравих, безперервних багато волокнистих поліамідних (нейлон) або поліефірних ниток, що мають однакову міцність на розрив.

Нитки швів повинні бути контрастного відтінку або кольору, щоб полегшити візуальний огляд їхньої цілісності.

3.2.4.6 Точки кріплення прив'язних ременів безпеки і страхових ліній повинні розташовуватися в межах 50мм від осі симетрії тулуба людини, спереду або ззаду на рівні пахв людини.

Якщо палубний прив'язний ремінь безпеки має більше однієї точки, в якій можна прикріпити страховий лань, кожна окрема точка кріплення повинна відповідати вимогам цього розділу, що повинно бути перевірено випробуванням згідно з **3.2.4.13**. В іншому випадку, така точка повинна мати піктограму, показану на рис. **3.2.4.14**.

3.2.4.7 Прив'язний ремінь безпеки повинен мати властивості:

а) бути зручним у користуванні чоловіками, жінками та дітьми, підходити для обох статей, що досягається регулюванням розмірів відповідно до призначення,

б) мати регулювання, щоб щільно підганятися до тулуба, якщо він не має автоматичних натягувачів,

в) бути не надто громіздким чи важким,

г) не обмежувати зір, слух, дихання або рухи користувача, та

д) не містити деталей або не використовувати методи кріплення деталей, які в нормальних умовах експлуатації можуть завдати шкоди користувачеві.

3.2.4.8 Для полегшення ідентифікації та прискорення процесу надягання палубного прив'язного ременя безпеки елементи, які охоплюють груди та плечі, рекомендується виконувати у різній колірній гамі.

3.2.4.9 За наявності автоматичних натягувачів для підгонки прив'язного ременя безпеки за фігурою користувача, ширина натягувачів повинна становити не менше половини ширини лямок ременя, зазначеної в **3.2.4.3**.

3.2.4.10 Страховий лань повинен з'єднуватися із прив'язним ременем безпеки карабіном, закріпленим або на лінії, або на поясі, і повинен легко від'єднуватися людиною в прив'язному ремені безпеки.

При використанні прив'язних ременів безпеки розміру 2 та розміру 3, ремінь та лань повинні становити єдину комбінацію, коли їхнє роз'єднання без пошкодження неможливе.

Кінець страхового ліня, що приєднується до зачепу судна, також повинен мати карабін.

Початкова максимальна довжина страхового ліня, що вимірюється між точками кріплення, при навантаженні 10кг, не повинна перевищувати 2м, включаючи довжину карабінів. Страховий лань і спосіб його приєднання повинні виключати випадкове неправильне приєднання, в результаті якого відстань між точкою кріплення на прив'язному ремені безпеки і на зачепі судна буде перевищувати 2м.

3.2.4.11 Карабіни мають бути самозамикаючими.

Розкриття карабіна повинно бути достатнім, щоб прийняти і повністю охопити металевий прут діаметром $(12_{-0}^{+0,1})$ мм.

Конструкція карабіна повинна запобігати його ненавмисному відкриттю будь-якою дією, крім навмисного відкриття. В іншому випадку на місці кріплення ліня до судна повинен розміщуватися постійна піктограма з попереджувальним знаком (рис. **3.2.4.14**), на якій чітко повинно бути зображено, як зав'язувати страховий лань до зачепу.

3.2.4.12 У разі комбінації прив'язного ременя безпеки та додаткових елементів, таких як рятувальні жилети та гідрокостюми, застосовувані елементи повинні бути сумісні із прив'язним ременем безпеки.

3.2.4.13 Випробування прив'язних ременів безпеки і страхових ліній повинні проводитись відповідно до стандарту ISO 12401:2009.

Примітка. ДСТУ EN ISO 12401:2015. Судна малі. Палубні прив'язні ремені безпеки і страхові відтяжки. Вимоги безпеки та методи випробувань.

3.2.4.14 На прив'язні ремені безпеки та страхові лінії, якщо вони не є комбінацією, повинно бути нанесено мовою, зрозумілою потенційному користувачеві, постійне та чітке маркування, що містить пункти, перелічені нижче:

а) максимальний і мінімальний розмір, можливість припасування прив'язних ременів безпеки (наприклад, «розмір грудної клітки від 75см до 120см»);

б) один або більше написів, що відповідають розміру ременя:

1) «ремінь призначений для користувача, вагою 20кг і менше»;

2) «ремінь призначений для користувача, що важить від 20кг до 50кг включно»;

3) «ремінь призначений для користувача, вагою понад 50кг»;

в) дані виробника;

г) серійний номер, квартал або місяць і рік виготовлення (місяці повинні позначатись арабськими цифрами (1-12), квартали – римськими цифрами (I-IV));

д) відомості про сумісність прив'язного ременя безпеки /страхового ліня з іншим одягом та рятувальними жилетами, коли застосовується;

е) у разі, якщо ремінь має більше однієї точки кріплення ліня, і кожна точка кріплення не випробовувалась відповідно до вимог **3.2.4.13**, такі точки кріплення повинні бути позначені піктограмою, показаною на рис. **3.2.4.14** (піктограма повинна бути чітко видна користувачу при надяганні ременя);

Рис. 3.2.4.14. Піктограма, що показує правильне в'язання ліня в точці кріплення

ж) якщо якийсь карабін несумісний з точками кріплення, на страховому ліні наноситься попередження:

«Цей карабін не підходить для використання з ..(наприклад, зачепом)».

3.2.4.15 Комбінація прив'язного ременя безпеки і ліня розмірів 2 і 3 повинна мати відповідне постійне і чітке маркування.

3.2.4.16 На прив'язному ремені безпеки та страховому ліні повинна бути нанесена інформація мовою, зрозумілою потенційному користувачеві, що містить, принаймні, такі пункти:

а) найменування та адресу виготовлювача;

б) інструкцію з припасування та правильності надягання;

в) інструкцію з чищення;

г) інструкцію з візуального огляду щодо наявності ушкоджень і з дій у разі наявності ушкодження;

д) попередження:

«УВАГА: прив'язний ремінь безпеки і лinya призначені для запобігання падінню користувача за борт. Вони не забезпечують захист від падіння з висоти»;

е) попередження:

«УВАГА: прив'язний ремінь безпеки та лinya не призначені для сприйняття великих зусиль. Страховий лinya слід кріпити тільки до зачепів або штормового леєра »;

ж) попередження у разі, якщо прив'язний ремінь безпеки не має автоматичних натягувачів:

«УВАГА: небезпечно носити прив'язний ремінь безпеки непідтягнутим. Ремінь повинен щільно

прилягати для того, щоб ефективно працювати при використанні».

3.2.5 Система трапецій.

3.2.5.1 На вітрильних суднах для забезпечення страхування людей, що відкренюють судно, застосовується система трапецій, що включає: збрую, точки кріплення на збруї та на судні, пристрій швидкого роз'єднання та лinya.

3.2.5.2 Конструкція пристрою швидкого роз'єднання повинна забезпечувати можливість від'єднання користувача від деталі кріплення на збруї протягом 5с, у тому числі під навантаженням і після динамічних перевантажень, та запобігати випадковому роз'єднанню.

Пристрій швидкого роз'єднання повинен бути простим у використанні і дозволяти користуватися ним рукою в рукавичці. Експлуатація пристрою швидкого роз'єднання не повинна представляти загрози та будь-яких ризиків для користувача.

Пристрій швидкого роз'єднання повинен легко ідентифікуватися за рахунок оранжево-червоного кольору та маркування текстом і/або піктограмою, що ілюструє порядок роз'єднання, наприклад, «Натиснути» і/або стрілкою.

3.2.5.3 Деталі кріплення лinya на користувачеві і на судні можуть бути спеціальною конструкцією для того, щоб виключити використання з іншими пристроями на судні, або бути стандартними (див. рис.3.2.5.3).

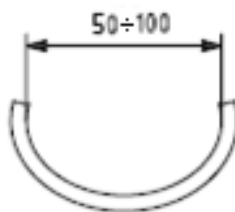

Рис. 3.2.5.3. Розміри стандартної деталі кріплення до судна.

Розміри дані в мм

3.2.5.4 Металеві деталі системи трапецій повинні бути стійкими до корозії.

3.2.5.5 Випробування деталей систем трапецій повинні проводитися у відповідності з вимогами стандарту ДСТУ EN ISO 10862:2015.

Примітка. ДСТУ EN ISO 10862:2015 Судна малі. Система швидкого роз'єднання для яхтових трапецій (EN ISO 10862:2009, IDT; ISO 10862:2009, IDT).

3.2.5.6 Біля пристрою швидкого роз'єднання, а також на лині, повинно бути нанесене постійне та чітке маркування з даними, наведеними нижче, виконане мовою потенційного користувача:

- а) найменування виготовлювача або його представника та поштову адресу;
- б) серійний номер чи номер партії виготовлювача та квартал (або місяць) і рік випуску. Місяці повинні бути позначені арабськими цифрами (1-12), квартали - римськими цифрами (I - IV);
- в) номер стандарту (ДСТУ EN ISO 10862-2015);
- г) діапазон ваги користувачів, що допускається;
- д) текст і/або піктограма, що показує спосіб швидкого роз'єднання, наприклад, «Натиснути» і/або стрілка;
- е) в разі застосування точок кріплення спеціальної конструкції: нагадування, що вони повинні використовуватися тільки у зазначеному поєднанні і що вони несумісні з кріпленням інших пристроїв на судні.

Якщо на збруї мало місця, повинно бути нанесене лише маркування згідно з підпунктами в), г) та д). інші дані можуть бути нанесені на упаковці та в супровідному інформаційному листі.

3.3 РОЗМІЩЕННЯ РЯТУВАЛЬНИХ ЗАСОБІВ

3.3.1 Розміщення колективних рятувальних засобів.

3.3.1.1 Колективні рятувальні засоби слід розташовувати в легкодоступних місцях на судні, де немає перешкод для збирання та посадки на них людей.

Місця розміщення колективних рятувальних засобів повинні бути безпечними для людей під час пожежі на судні, навалі інших суден, а також при пошкодженні конструкцій судна ударами хвиль.

3.3.1.2 Колективні рятувальні засоби слід розташовувати, наскільки це практично можливо, якнайдалі від корми або носа судна і від рушіїв/засобів активного керування судном.

3.3.1.3 Якщо вертикальна відстань між палубою в районі розміщення колективних рятувальних

засобів і площиною максимальної осадки становить більше 1м, повинен бути передбачений посадковий штормтрап.

3.3.1.4 Рятувальні плоти повинні бути розміщені таким чином, щоб місткість всіх плотів на кожному борту становила не менше 50% кількості людей на борту судна.

Рятувальні плоти повинні встановлюватися так, щоб була можливість їх легкого переміщення з одного борту судна на інший або з місця зберігання до леєрного огороження або до лінії борту протягом 15сек.

3.3.1.5 Висота скидання надувних рятувальних плотів, що відповідають вимогам стандартів ISO 9650-1:2022 і ISO 9650-2:2022, не повинна перевищувати:

для типу I – 6м;

для типу II – 4м.

3.3.1.6 Чохол/контейнер з надувним рятувальним плотом може зберігатися у спеціальному рундуку, до якого висуваються такі вимоги:

.1 рундук повинен бути водонепроникним або швидковідливним (самопливом);

.2 кришка рундука повинна відчинятися незалежно від тиску води.

3.3.1.7 Чохол/контейнер з надувним рятувальним плотом масою менше 40кг може зберігатися під палубою поряд з головним виходом (трапом).

3.3.1.8 Саквояж, за його наявності згідно з **3.1.1.2**, повинен зберігатися в легкодоступному місці поблизу чохла/контейнера з плотом.

3.3.1.9 На багатокорпусних суднах чохол/контейнер з надувним рятувальним плотом повинен розміщуватися так, щоб він був доступний для використання як у прямому, так і в перевернутому положенні судна.

3.3.1.10 У разі розміщення на відкритій палубі кріплення рятувального плоту повинно мати гідростатичний роз'єднувальний пристрій, що забезпечує його вільне спливання. Також повинна бути передбачена ручна віддача всіх елементів кріплення такого плоту одночасно. Рятувальний пліт, встановлений на відкритій палубі, повинен бути постійно з'єднаний фалінем з судном.

3.3.2 Розміщення веслового надувного човна.

3.3.2.1 Розміщення веслового надувного човна (див. **3.1.2**) повинно відповідати вимогам **3.3.1.1**, **3.3.1.2** та **3.3.1.4**.

3.3.2.2 Весловий надувний човен (у здутому стані) може зберігатися в чохлах/контейнері (що поставляється комплектно) або у спеціальному рундуку, до якого пред'являються такі вимоги:

.1 рундук повинен бути водонепроникним або швидковідливним (самопливом);

.2 рундук повинен забезпечувати зберігання (розміщення) весел та балона стисненого повітря.

3.3.3 Розміщення індивідуальних рятувальних засобів.

3.3.3.1 Рятувальні круги повинні розташовувати рівномірно по судну на видному і доступному місці.

Кріплення рятувальних кругів повинно дозволяти їм вільно спливати у випадку, коли судно тоне.

3.3.3.2 Якщо в забезпечення судна входять два круга з рятувальним ліном або із samozапальним вогнем, їх слід розташовувати на протилежних бортах судна.

3.3.3.3 Принаймні, один рятувальний круг повинен знаходитися поблизу від рульової рубки для можливості його негайного використання.

3.3.3.4 Рятувальні жилети повинні зберігатися в легкодоступних місцях і розподілятися так, щоб забезпечувалося максимально швидке і зручне надягання їх людьми на борту судна.

3.3.3.5 Якщо місце зберігання рятувальних жилетів розраховане на кілька осіб, воно повинно мати відповідне умовне позначення або напис:

«РЯТУВАЛЬНІ ЖИЛЕТИ».

При цьому слід передбачити окреме місце зберігання рятувальних жилетів для членів екіпажу, що несуть вахту.

3.3.3.6 Дитячі рятувальні жилети повинні зберігатися окремо і місце їх зберігання повинно бути позначене написом:

«РЯТУВАЛЬНІ ЖИЛЕТИ ДЛЯ ДІТЕЙ».

3.3.3.7 Повинне бути передбачене освітлення доступу до місця колективного зберігання рятувальних жилетів.

3.3.3.8 Гідрокостюми можуть зберігатися в індивідуальних шафах кожного члена екіпажу або пасажирів або разом для всіх людей на борту в легкодоступному місці, позначеному написом:

«ГІДРОКОСТЮМИ».

3.3.3.9 Прив'язні ремені безпеки і системи трапечій повинні зберігатися в призначених для цього місцях.

4 КЕРІВНИЦТВО ДЛЯ ВЛАСНИКА СУДНА

4.1 В Керівництві для власника судна повинно бути відображене наступне:

.1 тип, кількість та місця розміщення колективних рятувальних засобів;
.2 вимога підтримки в робочому стані та регулярної перевірки придатності до експлуатації надувного човна (за наявності).

4.2 Для кожного судна необмеженого **M**, морських обмежених **MR1** і **MR2** і усіх прибережних **1-го** районів плавання довжиною $L_H > 15$ м, в Керівництво для власника судна повинен бути включений план розташування рятувальних засобів, який може поєднуватися з кресленням загального розташування судна або із планом розташування іншого обладнання.

Регістр судноплавства України

**ПРАВИЛА
КЛАСИФІКАЦІЇ ТА ПОБУДОВИ МАЛИХ СУДЕН**

**Частина ІХ
РЯТУВАЛЬНІ ЗАСОБИ**

Відповідальні розробники: Бабій О.В., Іванов М.Л.